

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
соціальної педагогіки та психології
_____ О.В. Пономаренко

« ____ » _____ 2019 р.

Основи соціального проектування
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
підготовки бакалавра
спеціальності 6.010106 соціальна педагогіка

Укладач: Мамай Н.О., викладач кафедри соціальної педагогіки

Обговорено та ухвалено на засіданні
кафедри соціальної педагогіки

Протокол № 6 від “15” січня 2019 р.
Завідувач кафедри соціальної педагогіки

_____ Н.В. Заверико

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціальної педагогіки та
психології

Протокол №6 від “17” січня 2019 р.
Голова науково-методичної ради
факультету соціальної педагогіки та
психології

_____ І. В. Козич

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3		Цикл дисципліни вибору навчального закладу	
Розділів - 2	Спеціальність 6.010106 соціальна педагогіка	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 90		4-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 8		Семестр	
		8-й	
	Рівень вищої освіти: бакалаврський	Лекції	
		18 год.	
		Практичні, семінарські	
		8 год.	
		Лабораторні	
		0 год.	
		Самостійна робота	
	64 год.		
		Вид підсумкового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Соціальне проектування — це науково-теоретична й одночасно предметна практична діяльність по створенню проектів розвитку соціальних систем, інститутів, соціальних об'єктів, зміні їхніх властивостей і відносин на основі соціального передбачення, прогнозування і планування соціальних якостей і властивостей, що є значимою соціальною потребою. Якості та властивості соціальних об'єктів, що прогноуються і моделюються дають можливість керувати соціальними процесами та є виразом того соціально нового, що характеризує тенденції соціального розвитку. Відповідно до цього соціальне проектування пов'язане з інноваційною діяльністю і впровадженням соціальних інновацій.

Соціальне проектування — синтез науково-теоретичної, предметно - практичної діяльності й елемент соціального утворення.

Даний курс передбачає вивчення такої сфери соціальної теорії і практики, як проектування в соціальній сфері. У ньому викладаються питання методології і понятійного апарата проектної діяльності, методики і технології проектування, розглядаються проблеми соціального передбачення, прогнозування, планування, конструювання і моделювання. Особливістю даного курсу є те, що в ньому проектування соціальних явищ розглядається з погляду багатofакторності і віртуальності різних соціальних інновацій. У навчальному курсі також розвинена ідея математичного моделювання соціальних процесів і соціальних технологій.

Мета курсу - на основі вивчення теоретичних основ соціального проектування сформулювати у студентів готовність до практичної розробки конкретних соціальних

проектів для вирішення завдань соціальної допомоги різним верствам населення.

Завдання курсу:

1. Вивчення студентами методології, технології проектування, інструментальних засобів проектування, його системних принципів, форм і методів;
2. Надання студентам уявлень про такі поняття, як: передбачення, прогнозування, моделювання, проектування, планування; громадянське суспільство, соціальні процеси, інформаційний масив проектування; соціальна інновація, соціальний паспорт;
3. Розробка студентами конкретних соціальних проектів, у плануванні і управлінні розвитком територіально-промислових, економіко-господарських, соціально-культурних та інших комплексів.

У результаті вивчення курсу студент повинен

знати: предмет і об'єкт соціального проектування, умови та етапи створення соціального проекту; сутність основних принципів прогнозування: системність, погодженість, варіативність, безперервність, ефективність; сутність і зміст технологічних стратегій проектування: лінійної, розгалуженої, циклічної, адаптивної, природоохоронної; розуміти загальнонаукові принципи соціального проектування: детермінованість, цілеспрямованість, результативність, економічність, надійність; методи, засоби і форми соціального проектування;

вміти: застосовувати методики соціального проектування – матриця ідей, оживлення в роль, аналогія, мозковий штурм, сінектика; здійснювати вибір проектної стратегії; розробляти організаційну програму проекту; використовувати в процесі проектувальної діяльності асоціативні, імітаційні, евристичні методи; визначати актуальні проблеми певних соціальних груп клієнтів і здійснювати розробку проектів з вирішення їх конкретних проблем, публічно захищати проект.

Дисципліна «Основи соціального проектування» є базовою для підготовки бакалаврів з соціальної роботи і передбачає знання таких дисциплін, як «Актуальні проблеми теорії і практики соціальної роботи», «Соціальна робота в Україні», «Технології соціально-педагогічної діяльності», «Менеджмент соціальної роботи».

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Методологічні основи соціального проектування

Тема 1. Теоретичні основи соціального проектування

Зміст понять «проектування», «соціальне проектування». Основні передумови соціального проектування. Соціальне проектування і соціальна інженерія. Предмет і об'єкт соціального проектування. Структура об'єкту соціального проектування й основні категорії теорії. Систематичні параметри соціального проектування.

Тема 2. Характеристика процесу управління проектом

Поняття управління проектом (проектний менеджмент). Середовище реалізації проекту. Складові системи управління соціальними проектами.

Тема 3. Інструментарій соціального проектування та методики соціального проектування

Інструментальна частина соціального проектування. Способи, методи і форми інструментарію соціального проектування. Класифікація соціальних проектів. Поняття оргпроекту. Проектна документація. Соціальний паспорт. Методика матриці ідей. Методика вживання в роль. Методика аналогій. Методика асоціацій. Методика мозкового штурму. Методика сінектики.

Тема 4. Життєвий цикл проекту

Етапи життєвого циклу проекту. Загальне уявлення про структуру проекту.

Алгоритм написання проекту:

- 1) формулювання ідеї проекту;
- 2) аналіз ситуації і виявлення проблем;
- 3) розробка концепції проекту;

- 4) обґрунтування актуальності проекту;
- 5) обґрунтування правових, економічних та організаційних засад проекту;
- 6) формулювання мети і завдань проекту;
- 7) планування проекту: розробка заходів за проектом (видів діяльності);
- 8) ресурсне забезпечення реалізації проекту;
- 9) розробка бюджету проекту;
- 10) реалізація проекту і можливі ризики при його реалізації;
- 11) очікувані результати, їх оцінка та вплив.

Розділ 2. Технології соціального проектування

Тема 1. Розробка проекту

Вимоги до написання проектів. Складові частини проекту. Оцінка ідеї. Послуга. Програма дій. Правові форми організації. Структурні та організаційні форми, що виконуватимуть проект. Маркетингові дослідження і маркетингова стратегія. Ресурси. Планування фінансів: бюджет, фінансовий звіт, потік готівки, основні показники і результати. Презентація проекту.

Тема 2. Фінансове обґрунтування проекту

Планування ресурсів проекту: трудових, фінансових, матеріальних і т. ін. Розробка бюджету проекту, виходячи із заходів або видів діяльності за проектом і наявних та необхідних ресурсів. Методика оцінки ефективності проекту за показниками прибутковості проекту, його доходності, рентабельності та терміну окупності.

Тема 3. Текстове оформлення соціального проекту

Аплікаційна форма проекту як текстове оформлення проектної пропозиції. Компоненти та види текстового оформлення проекту. Приклади аплікаційних форм проекту.

Тема 4. Моніторинг та оцінка соціальних проектів

Процедура моніторингу соціальних проектів. Види та критерії оцінки соціальних проектів, зокрема: кількісна оцінка результатів за проектом, аналіз ефективності та рентабельності проекту, оцінка досягнень за проектом, оцінка впливу проекту.

Тема 5. Розробка соціального проекту. Презентація групового проекту. Обґрунтування соціальної послуги. Мета та завдання проекту. Програма дій з реалізації завдань. Визначення правових форм організації. Обґрунтування структурних та організаційних форм, що виконуватиме проект. Основні показники і результати.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
л		пр	лаб	інд	с.р.	л		пр	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Розділ 1. Методологічні основи соціального проектування													
Тема 1. Теоретичні основи соціального проектування	10	2	-	-	-	8			-	-	-		
Тема 2. Характеристика процесу управління проектом	10	2	-	-	-	8		-	-	-	-		

Тема 3. Інструментарій соціального проектування та методики соціального проектування	10	2	-			8						
Тема 4. Життєвий цикл проекту	12	2	2			8						
Разом за розділом 1	42	8	2	-	-	32			-	-	-	
Розділ 2. Технології соціального проектування												
Тема 1. Розробка проекту	10	2	-	-	-	8		-	-	-	-	
Тема 2. Фінансове обґрунтування проекту	10	2		-	-	8		-	-	-	-	
Тема 3. Текстове оформлення соціального проекту	12	2	2	-	-			-		-	-	
Тема 4. Моніторинг та оцінка соціальних проектів	12	2	2	-	-	8				-	-	
Тема 5. Розробка соціального проекту. Презентація групового проекту	4	2	2			8						
Разом за розділом 2	48	10	6	-	-	32				-	-	
Усього годин	90	18	8	-	-	64				-	-	

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Розділ 1. Методологічні основи соціального проектування	
1	Тема 1. Теоретичні основи соціального проектування	2
2	Тема 2. Характеристика процесу управління проектом	2

3	Тема 3. Інструментарій соціального проектування та методики соціального проектування	2
4	Тема 4. Життєвий цикл проекту	2
	Розділ 2. Технології соціального проектування	
5	Тема 5. Розробка проекту	2
6	Тема 6. Фінансове обґрунтування проекту	2
7	Тема 7. Текстове оформлення соціального проекту	2
8	Тема 8. Моніторинг та оцінка соціальних проектів	2
9	Тема 9. Розробка соціального проекту. Презентація групового проекту	2
	Разом	18

6.Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Розділ 1. Методологічні основи соціального проектування	
1	Тема 1. Життєвий цикл проекту	2
	Розділ 2. Технології соціального проектування	
2	Тема 2. Текстове оформлення соціального проекту	2
3	Тема 3. Моніторинг та оцінка соціальних проектів	2
4	Тема 4. Розробка соціального проекту. Презентація групового проекту	2
	Разом	8

7.Самостійна робота

	Назва теми	денна	заочна									
1.	Розділ 1. Методологічні основи соціального проектування Завдання: 1. Заповнити таблицю класифікації проектів <table border="1" style="margin-left: 20px;"> <tr> <td>Класифікаційна ознака</td> <td>Приклади</td> </tr> </table> 2.Охарактеризувати один проект за сукупністю класифікаційних ознак	Класифікаційна ознака	Приклади	32								
Класифікаційна ознака	Приклади											
2.	Розділ 2. Технологія розробки соціального проекту Завдання: 1. Розробити опитувальник для визначення актуальності проблеми, обраної для підготовки проекту 2. Проаналізувати кілька апікаційних форм різних донорських організацій та заповнити таблицю <table border="1" style="margin-left: 20px;"> <tr> <td>Назва організації донора</td> <td>Типові компоненти форми</td> <td>Додаткові компоненти форми</td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </table> 3.Розробити проектну пропозицію.	Назва організації донора	Типові компоненти форми	Додаткові компоненти форми				8				
Назва організації донора	Типові компоненти форми	Додаткові компоненти форми										
3.	Тема 10. Моніторинг та оцінка соціальних проектів Завдання: Заповніть таблицю відповідно до розробленого вами проекту. <table border="1" style="margin-left: 20px;"> <tr> <td>Критерій</td> <td>Індикатор</td> <td>Методи збору інформації</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="background-color: #f4a460;">Моніторинг процесу</td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </table>	Критерій	Індикатор	Методи збору інформації	Моніторинг процесу						16	
Критерій	Індикатор	Методи збору інформації										
Моніторинг процесу												

	Моніторинг результату			
4.	Тема 11. Розробка соціального проекту. Презентація групового проекту Завдання: 1. Деталізуйте підсистеми управління відповідно до розробленого вами проекту. 2. Визначте можливий склад проектної команди до розробленого вами соціального проекту.			8
Разом				64

Індивідуальне завдання

Пошук у комп'ютерних мережах додаткового навчального матеріалу з актуальних проблем соціального проектування. Оформлення його у вигляді завершеної лекції (презентації) – 20 балів.

8. Види контролю і система накопичення балів

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролів за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль успішності студентів здійснюється практично постійно за всіма видами робіт: виконання практичних завдань, виконання самостійної роботи, усні відповіді, тестування, виконання творчих робіт, загальна активність на заняттях тощо.

Оцінювання знань за навчальною дисципліною відбувається на підставі накопичених балів за результатами поточного та підсумкового контролю всіх видів згідно зі шкалою оцінювання.

При наявності 35 балів поточного контролю, студент допускається до підсумкового контролю.

№ з/п	Вид контрольного заходу	Кількість контрольних заходів	Кількість балів за 1 захід	Усього балів
1	Робота на практичних заняттях: опитування, виконання практичних завдань та ін.. <i>Термін виконання: у межах підготовки до практичних занять.</i>	6	3	18
2	Виконання завдань самостійної роботи <i>Термін виконання: під час проведення практичних занять.</i>	6	2	12
3	Експрес-контроль під час аудиторних занять <i>Термін виконання: під час проведення практичних занять</i>	10	1	10
4	Контрольне тестування після вивчення першого розділу. <i>Термін виконання: по завершенню вивчення першого розділу</i>	1	10	10

5	Контрольне тестування після вивчення другого розділу. <i>Термін виконання: по завершенню вивчення другого розділу.</i>	1	10	10
Екзамени	Екзамен (практична частина) – захист власного соціального проекту <i>Термін виконання: згідно з розкладом екзаменаційно-залікової сесії.</i>	1	0-20	20
	Екзамен (теоретична частина) – відповіді на теоретичні питання курсу <i>Термін виконання: згідно з розкладом екзаменаційно-залікової сесії.</i>	1	0-20	20
Усього		7		100

Критерії оцінювання та система накопичення балів
Розподіл балів, які отримують студенти
Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою Університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	55 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Безпалько О.В. Соціальна робота в громаді: [Навчальний посібник] / О.В. Безпалько. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 176с.
2. Крапліч Р. Проекти та управління ними. Практичний посібник для неприбуткових організацій: [Текст] / Р. Крапліч. – Рівне: Фондація імені князів-благодійників Острозьких, 2004. – 140 с.
3. Кропельницька С.О., Цигилик І.І. Аналіз і розробка інвестиційних проектів: [Навчальний посібник] / С.О. Кропельницька, І.І. Цигилик. – К.: Центр навчальної літератури, 2008. – 174 с.
4. Подшивалкіна В.І. Оціночні дослідження соціальних проектів і програм: [Навч.-метод. посібник] / В.І. Подшивалкіна. - Одеса : ТЭС, 2009. – 243 с.
5. Соціальна робота: технологічний аспект: [Навчальний посібник] / За ред. А.Й. Капської. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 352 с.

6. Тянь Р.Б., Холод Б.І., Ткаченко В.А. Управління проектами: [Підручник] / Р.Б. Тянь, Б.І. Холод, В.А. Ткаченко. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 224 с.

Додаткова:

1. Бирюкова М.В. Социальные технологии и проектирование :[Учебное пособие для вузов] / М.В. Бирюкова. – НУА: Харьков, 2001. – 132 с.
2. Богоявленська Ю.В. Проектний аналіз: [Навчальний посібник] / Ю.В. Богоявленська. - К., 2004. – 336с.
3. Бондаренко Ю. В. Оцінка соціальних проектів та програм як інструмент ефективного управління недержавною некомерційною організацією: [Текст] / Ю.В. Бондаренко. – К., 2006. – 127 с.
4. Науковий супровід, моніторинг та оцінка ефективності соціальних проектів: [Текст] / О.О.Яременко, О.Р.Артюх, О.М.Балакірева та ін. – К.:ДЦССМ, 2002. – 132с.
5. Проект програми "Соціальний супровід прийомної сім'ї"/ [авт. тексту В. Клос]. - К. : Шкільний світ, 2001. – 45 с.
6. Соціальна робота: технологічний аспект: [Навчальний посібник] / За ред. А.Й. Капської. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 352 с.
7. Соціальне прогнозування та проектування майбутнього України / Ред. кол. М.А. Лепський та ін. / Матер. III Міжнар. наук. конф. 29 березня 2013 року.– Запоріжжя, 2013.
8. Соціальне прогнозування та проектування політичних ситуацій та процесів / Ред. кол. М.А. Лепський та ін./ Матер. Міжнар. наук. конф. 1-2 березня 2012 року. - Запоріжжя : КСК-Альянс, 2012

Інформаційні ресурси:

1. Безпалько О.В. Соціальне проектування: [Електронний ресурс] / О. В. Безпалько. - ун-т ім. Б. Грінченка, Ін-т психології та соц. педагогіки. - К. : [б. в.], 2010. - 127 с. – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/1338287/>
2. Гудзовский С.И. Социальное проектирование [Электронный ресурс] : [Учебно-методическое пособие]. - Самара, 2003. - 25 с. Режим доступа: <http://www.twirpx.com/file/402517/>
3. <http://incubeplatform.com.ua/blog>
4. Социальное проектирование: [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Lepskaya/0031750.pdf>
5. Матеріали V Міжнародної наукової конференції "Соціальне прогнозування та проектування майбутнього країни в умовах глобальних конфліктів" (24 квітня 2015 року, м. Запоріжжя): [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi45/0036944.PDF>

Погоджено _____
навчальний відділ
« _____ » _____